

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η περιβαλλοντική εκπαίδευση είναι μία διαρκής διαδικασία που αρχίζει από την προσχολική ηλικία και να συνεχίζεται σε όλα τα επίπεδα τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Εξετάζει το περιβάλλον στην ολότητά του, φυσικό και δομημένο, τεχνολογικό και κοινωνικό (οικονομικό, πολιτικό, τεχνικό, πολιτιστικό, ιστορικό, αισθητικό). Εστιάζει στις τρέχουσες και επίκαιρες περιβαλλοντικές καταστάσεις, τα κύρια περιβαλλοντικά ζητήματα από τοπική, εθνική, περιφερειακή και παγκόσμια σκοπιά.

Είναι διεπιστημονική στην προσέγγισή της και να πλησιάζει το περιεχόμενο κάθε ξεχωριστής ειδικότητας με μια αντίληψη καθολικότητας.

Δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να συμμετέχουν στο σχεδιασμό της διαδικασίας, με την οποία θα αποκτήσουν τις γνώσεις και τις εμπειρίες, καθώς και τη δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις και να δέχονται τις συνέπειες.

Χρησιμοποιεί ποικιλία μαθησιακών χώρων και μία ευρεία αντίληψη για την εκπαιδευτική προσέγγιση, τη διδασκαλία και τη μάθηση σχετικά με το περιβάλλον και από το περιβάλλον, δίνοντας έμφαση σε πρακτικές δραστηριότητες και σε εμπειρίες, αποκτημένες από πρώτο χέρι (βιωματική μάθηση).

Βοηθά τους μαθητευόμενους να ανακαλύπτουν τα συμπτώματα και τις πραγματικές αιτίες των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Συσχετίζει την περιβαλλοντική ευαισθησία, τη γνώση, τις ικανότητες για την επίλυση προβλημάτων και διασαφήνιση αξιών σε κάθε ηλικία, αλλά και να δίνει έμφαση στην ευαισθητοποίηση των ατόμων μικρής ηλικίας για το άμεσο περιβάλλον τους.

Δίνει έμφαση στην πολυπλοκότητα των περιβαλλοντικών προβλημάτων και, επομένως, χρειάζεται η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και ικανοτήτων για την επίλυσή τους.

(απόσπασμα από τη διεθνή συνδιάσκεψη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης)

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το σχολείο είναι ιδανικός χώρος για επαναπροσδιορισμό της σχέσης του ανθρώπου- μαθητή με τη φύση, ο οποίος ζώντας σήμερα σε ένα αστικό περιβάλλον έχει αποξενωθεί από αυτή.

Ιδανικός χώρος για την καλλιέργεια ανθρωπιστικής παιδείας, μέρος της οποίας είναι και η οικολογική αγωγή. (το οικολογικό πρόβλημα είναι κατά βάση ηθικό, καθώς ο άνθρωπος ανερυθρίαστα ασελγεί προς τη φύση για εξασφάλιση υλικών προνομίων)

Ιδανικός χώρος γιατί είναι ο θεσμός που μπορεί να εγγυηθεί για την αξιοπιστία των μεταδιδόμενων οικολογικών μηνυμάτων.

Ιδανικός χώρος γιατί απευθύνεται σε νέους που είναι εύπλαστοι και πιο δεκτικοί.

Ακόμη κρίνεται όσο ποτέ άλλοτε αναγκαία η ενημέρωση του νέου για τις εκρηκτικές διαστάσεις του οικολογικού προβλήματος. Δυστυχώς η ώριμη γενιά με την εγκληματική αδιαφορία της και την αναβλητικότητα στην λήψη δραστικών μέτρων για την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος υποθηκεύει το μέλλον της νέας γενιάς η οποία καλείται να αναλάβει την ευθύνη και την πρωτοβουλία για την αποκατάσταση της οικολογικής ισορροπίας. Είναι η φυσική διάδοχος της ηγεσίας της νυν ώριμης γενιάς και πρέπει να είναι επαρκώς ενημερωμένη και ευαισθητοποιημένη σε θέματα πρόληψης και επίλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων. Είναι καιρός άλλωστε να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε βιώσιμες λύσεις για τα περιβαλλοντικά μας προβλήματα, αν η εκπαίδευσή μας σε όλα τα επίπεδά της δε δώσει δυνατότητες στους μαθητές να αντιληφθούν τις θεμελιακές αλληλοεξαρτήσεις ανάμεσα στον άνθρωπο και στο περιβάλλον.

Η διακήρυξη της διάσκεψης των Ενωμένων Εθνών για το περιβάλλον τονίζει ότι ο άνθρωπος έχει βασικό δικαίωμα για ελευθερία, ισότητα και ανάλογες συνθήκες ζωής μέσα σε ένα περιβάλλον ποιότητας που να επιτρέπει μια αξιοπρεπή και ευημερούσα. Από τη θεώρηση αυτή φαίνεται ότι το δικαίωμα για καλές συνθήκες ζωής στο περιβάλλον τοποθετείται στο ίδιο επίπεδο με τα δικαιώματα του ανθρώπου για ελευθερία και ισότητα. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι η προστασία της φύσης δεν μπορεί να βασιστεί μόνο στην επιστημονική έρευνα ή στη θέσπιση νομοθεσίας. Είναι αδύνατο οι προσπάθειες αυτές να αποδώσουν αν ο πολίτης δεν προβληματιστεί σε θέματα που αφορούν την ποιότητα ζωής του, δηλαδή αν δεν αποκτήσει ο ίδιος οικολογική συνείδηση και περιβαλλοντική ευθύνη. Να διδαχθεί έτσι ότι η επιβίωση μας εξαρτάται από τη συνετή και ορθολογιστική χρήση των φυσικών πόρων, θα αμβλύνει τις οικολογικές καταστροφές της σύγχρονης τεχνολογίας. Παράλληλα να διδαχθεί ότι ένα νέο ποιοτικά καλύτερο μοντέλο ζωής, εργασίας και ψυχαγωγίας. Μόνο ένας τέτοιος εκπαιδευτικός οικολογικός προβληματισμός μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα δημιουργήσει ένα σύνολο αξιών και ενδιαφερόντων που από τη μια μεριά θα αφυπνίσει την κοινωνική ευθύνη του ανθρώπου για την προστασία του χώρου του, ενώ από την άλλη θα προκαλεί την ενεργητική του συμμετοχή στη δράση για τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντός του.

Εξάλλου σήμερα οι πολίτες όλο και περισσότερο παίρνουν αποφάσεις που επηρεάζουν το περιβάλλον είτε με την ψήφο τους, είτε με τη συμμετοχή τους στα κοινοτικά συμβούλια, είτε ασκώντας πιέσεις στην περιβαλλοντική πολιτική και νομοθεσία. Μια τέτοια όμως αποστολή απαιτεί περιβαλλοντικές γνώσεις και ενημέρωση πάνω στους τρόπους με τους οποίους οι πολίτες αυτοί θα συμβάλλουν στην επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων.

Η όξυνση του οικολογικού προβλήματος επιβάλλει την αγωνιστική κινητοποίηση όλων και φυσικά των νέων, που είναι το πιο δυναμικό κομμάτι της κοινωνίας. Αυτή προϋποθέτει όμως μια επαρκή και συστηματική ενημέρωση.

Επίσης, η οικολογική συνείδηση εξευγενίζει, ευαισθητοποιεί, ηθικοποιεί τον άνθρωπο. Τον κάνει να σέβεται όχι μόνο τη φύση αλλά και το συνάνθρωπο, την ίδια τη ζωή και τι δικαίωμα του κάθε ανθρώπου για ποιότητα ζωής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ενημέρωση νέων για το φάσμα των αιτίων που προκαλούν την ερημοποίηση του περιβάλλοντος. (εδώ απαιτείται επιγραμματική αναφορά στα βασικότερα αίτια).

Με στόχο την αποκατάσταση σχέσης πολίτη με το φυσικού περιβάλλοντος και την καλλιέργεια σεβασμού στη φύση επιβάλλεται η προβολή της ευεργετικής επενέργειας της φύσης στον άνθρωπο. (εδώ επιγραμματική αναφορά στις ωφέλειες της φύσης στον άνθρωπο).

Γνώση των μηχανισμών λειτουργίας του οικοσυστήματος μέσω της διαθεματικής και βιωματικής μάθησης (π.χ. ανάληψη πρωτοβουλιών μαθητικών κοινοτήτων για αναδασώσεις, επίσκεψη οικολογικών πάρκων , διαθεματικές εργασίες μαθητών, εκπόνηση και παρουσίαση project από τους μαθητές σε σχολικές ημερίδες).

Υιοθέτηση οικολογικού πράσινου τρόπου ζωής από τους μαθητές στο σχολικό περιβάλλον και κατά επέκταση και στο εξωσχολικό χώρο δράσης του σε καθημερινό επίπεδο.

Δεδομένη της συνάρτησης του οικολογικού προβλήματος με την ανθρωπιστική κρίση (οικολογικό πρόβλημα =ηθικό πρόβλημα / ηθικό έλλειμμα ανθρώπου , απουσία ηθικών ερεισμάτων, καταναλωτική ιδεολογία – ατομικισμός, φιληδονία, ηθικός αποπροσανατολισμός ανθρώπου –καταναλωτή) απαιτείται να δοθεί έμφαση στην ανθρωπιστική αγωγή, να προβληθούν ιδιανικά/αξίες, ώστε οι μαθητές να επαναπροσδιορίσουν το αξιακό σύστημα της κοινωνίας και να υιοθετήσουν τρόπο ζωής που ρυθμίζεται από την αξία του μέτρου και προϋποθέτει το σεβασμό στην

ανθρώπινη αξία και κατ'επέκταση της φύσης, της οποίας αναπόσπαστο μέρος είναι ο ίδιος ο άνθρωπος.

Δημοκρατική αγωγή=> δυνατότητα ανάληψης συλλογικής ευθύνης και συμμετοχή μαθητών σε παγκόσμια κινήματα πολιτών προστασίας περιβάλλοντος, συμμετοχή σε διαδικασίες διαβούλευσης και λήψεως αποφάσεων για την προστασία και την αναβάθμιση περιβάλλοντος της τοπικής κοινωνίας (Κινήματα Πολιτών, συμμετοχή σε δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης, ανάληψη πρωτοβουλιών για την προστασία περιβάλλοντος από μαθητικές κοινότητες σε συνεργασία με σχολεία της χώρας και του εξωτερικού)

Παρότρυνση για συμμετοχή και δράση μαθητών μέσω οικολογικών κινήμάτων και οργανώσεων.

Σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία, συνεργασία μαθητικών κοινοτήτων με κέντρα άτυπης εκπαίδευσης (π.χ. παρακολούθηση σεμιναρίων) , συνεργασία μαθητών με μαθητικές κοινότητες χωρών εξωτερικού καθώς το πρόβλημα της ερήμωσης του περιβάλλοντος έχει παγκόσμιες διαστάσεις.

(δεξ και το απόσπασμα από τη διεθνή συνδιάσκεψη περιβαλλοντικής εκπαίδευσης από την εισαγωγή της ενότητας)

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ

Αναντίρρητα ένα μεγάλο μέρος του λαού μας δεν χαρακτηρίζεται για την περιβαλλοντική του ευθύνη. Τα περιθώρια όμως , όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, στενεύουν και η ανάγκη να εισαχθεί στην εκπαίδευση η περιβαλλοντική αγωγή κρίνεται επιτακτική.

A. Ποια είναι η αναγκαιότητα – χρησιμότητα της εισαγωγής της περιβαλλοντικής αγωγής στο σχολείο ;

B. Ποιο πρέπει να είναι το περιεχόμενό της ;

Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα αποδεικτικό δοκίμιο (600 λέξεις)